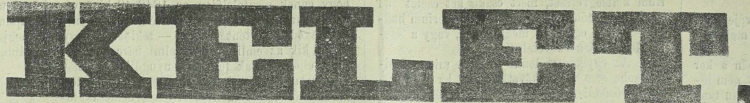


Előfizetési díj:	
Égész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.



POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzetes hirdetésnek minden sorára 6 kr.	
Bélyegző minden hirdetés után 80 kr.	
Nagyszámú és gyakori hirdetésnek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	

Hirdetéseket fűsznek:
Bécsben: Oppelt Alajos (Wollzeile 22)
Hátszoros: de Vojder (Czernak 11)
Pesten: Lang Leopold (Károlyi-utca 9 sz.)
Nyitólíri ezeknek
garantált ára mind 20 kr. fűszend.

Szerkesztői szállás:
Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények ezimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára
kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi be-
küldését, legelőszörben postai utalvány-
lapokkal.

A lap szellemi része felől kezes-
dik a szerkesztőség buzgalma és a mun-
katársak bőv sorozatának szakavatottsága.
A lap kiállítása körül alólított ki-
adó-hivatal minden kitélhetőt elkövet,
hogy a t. előfizetők méltó igényei kielé-
gítenek.

Az előfizetési árak a régiek:
Égész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal
szolgálnak t. gyűjtőinknek.
Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket
a különös kedvezményre, melyben, első
könyvek megszerzése által, a „Kelet“
előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Mezőség, jan. közepén.

A nagybőv lapok hasábjain megie-
hetős hullámokot ver a régi gárdia egyik
legjelesebb theoreticus hívének, Szentkirályi
Mórnak, egy országos középpárt alaki-
tása iránt tett indítvány.

Szentkirályi meg nem tagadható he-
lyességgel mutat rá a most létező két
főpárt közös bajára, melyszerint mindkettő
kénytelenül elemekkel conplanulni, me-
lyek más országok között sem az egyik-
ben, sem a másikban helyet nem foglal-
hatnának, minek következtében sokszoros
és ténylegesen meglovó bajainak orvoslá-
sának egyedüli lehetőségét abban látja,
hogy a képviselőház valóban szabadulv,
democrat elemi válnának ki a mostani
keretből s szervezzék a liberális centrum-
tot, s ennek kifolyása legyen aztán a
nemzet kormányra.

E középpárt megalakulhatóságának elő-
feltételül tartja azonban maga az indit-
ványozó is annak szükségét, hogy ez alaku-
landó új párt feltétlenül fogadjon el a
kiegyezési közjogi törvényt, tiz évre szóló
minden szabványával, a reform intézke-
désnek szabad munkája csak azon esetben
nyujtván kitélást a sikerre, ha az alap
föltéti eredménytelen küzdelem teljesen
mellőztetik s a törvényhozás összes mi
ködése és ereje a szó valódi értelmében
vett munkára fordítatik.

Ez nagyjában véve az indítvány köz-
pontja s részünkről az ellen semmi alu-
ponta kifogást főhözni nem tudnánk. Mert
tagadhatlan, hogy a balközépben is látunk
oly egynekét, kiknek bakaai bölcsességét
csak a párt-szennvedély tagadhatja meg, s
kik — ha felhagyva meddő közjogi opo-
sitiójukkal, jó erejüket a valódi hala-
dás munkálására fordítanak: idvös szolga-
latot tehetnek a hazának, míg ily mostani
kényszeres helyzetükben sokszoros jeleit
adnak annak, hogy a pártfegyelem
gyakran a legjobb erőket is képes lebi-
lincselni.

Saját pártunk soraiban is, mi türes-
tagadás, akadnak olyanok, kik a liberális-
mus egyik-másik specialis kérdésben gát-
lótág hatnak a párt és kormány műkö-

désére s így Szentkirályi indítványának
kiindulási pontját minden elfogulatlan csak
helyeselheti.

Van azonban a kérdésnek egy má-
sik és pedig ugyancsak bogos ága is —
az alapföltétel, a kiegyezési törvényczikk
békében hagyása.

A Deák-párt — természetesen ezt,
mint létalajpát, föl nem adhatja s minden
megtámadtatás ellenében, hazafiai szent
kötelességének kell annak megvédését tar-
tania. Mert az adott körülmények között
ez az egyetlen lehető és gondolható föl-
tétel, melynek keretén belül a haladás
megindult nagy munkája zavartalanul foly-
hat tovább s melynek megbontásával nem
csak meglábolhatlan chaosra lenne kilá-
tásunk, hanem a reform-munka még oly
mérőben sem haladhatna, mint most, mert
az országos közjog formáinak ujra-alaki-
tása — mint az 1861—1867 közti hét
éves idősorok mutatja — nem egy-két nap
munkája, s így, ha most kicsinyeljük a
gyorsaságot, melylyel belügyeink reforma
halad, akkor, a kiegyezési alap átalaki-
tása esetén, egészen éven át teljes stag-
natióra lenne kitélünk.

A kiegyezést épen e körülmények
bölcs előrelátása tette annak idején aján-
latossá, s mindazt, mi nemzeti fejlődésünk
biztosítására szolgál, magában foglalván
az: a hazafi kötelességé.

Ha ezeknek folytán a Deák-párt a
baloldalt minden olyan kezdeményről, mely
akár nyíltan, akár leplezve támadást ké-
pezett maga e létalaj ellen, határozottan
és feltétlenül visszaverte: nem tett egyet-
ben, mint a mit a pártot összetartó alap-
elv szükségéig vont maga után — a haza
meggyőződése szerinti létföltételével alá-
rendelte egyes, magukban lényeges, de az
alapelvvel szemben még is csak másod-
rangú kérdésben saját liberális hajlamait.
Innen a látszólagos ellenmondások, melyek
az ellenzék nem késett soha saját
céljaira kikésmányolni, soha azonban
elég őszinteséggel nem birt arra nézve,
hogy bevallja, a látszólagos ellenmondások
alapja mindaz az ő közjogi
ellenzék késkedésében rejlett, mely,
ha nem kényszerített vala a többséget sok-
szor természetellenes szövetekezésre a fő-
kérdésben, a másodrangú kérdések meg-
oldására nézve is egészen más eredmé-
nyeket juttatott volna érvényre.

Es épen ez anomia-helyzet, melybe
jobboddalunk nem önkényesen, hanem az
alapnak, melyen ő és a haza alkot-
mánya áll, folytonos megtámadtatása által
kényszerítettett — megfosztja még csak
lehetőségétől is a kitélást, hogy Szentkirá-
lyi terve megvalósulhasson, mert mi-
helyt az oppositio előadná a terv elő-
feltételét, a kiegyezési alap érintetlen ha-
gását: maga a Deák-párt képezné a ter-
vezett középpártot, mert a liberalismus —
sokszor aliberalismus — specialis kérdé-
sei nem hoztávn erőszaklalt is öszekötö-
tetésbe a közjogi alap negatíójával: en-
nek megőrzéséért nem lenne kénytelen
pártunk amazokat is leküzdeni.

Egyik-másik baloldali lap ugyan nagy
öntetszeggel olvasta rá a Deák-párt fejére
a középpárt iránti indítvány azon felát,
mely a mai állapotok tagadhatlanul nem
tökélyes voltát deríté föl, de a nagy böl-
csen jónak tartá mellőzni az érem másik
oldalát, mely implicite épen a közjogi el-
lenzékét sújtja a megletező bajok vádjá-
val, akkor, a midőn az alakulandó kö-

zéppárt előfeltételét a hatvanhetedik ki-
egyezés elismerésében állapítja meg.

Fogadják el öök az előfeltételt —
lépjének ki a mereten negatív szög-
leteből; ösmérjék el, hogy minden áron
való opponálás által csak kárt és hátra-
maradást szereztek eddig is s szereznek
a jövőben is a reform ügyének; nyujtsa-
nak kezét a komoly és lelkiismeretes
munkásoknak a haladás müveiben; legye-
nek ellenzék, a szó nemes, magasatos ér-
telmében: a szabadelvűség kivehető
kérdésében, s a szabadság minden igaz
barátja által óhajtra várt középpárt meg-
van alakulva.

De addig, míg öök a Mephistói
elvnek — ich bin ein Geist, der stels
verneint — hívei: az alkotmány szikla-
kemény alapjáról mi ugyan le nem lép-
hetünk!

Z—k—i.

Kolozsvár, jan. 19. 1872.

— Sok csodadolgot megért az ember
már mai napig s valóban egy ostve som tud-
hatja, hogy mire ébred föl holnap reggel? Ma
még nyugodtan szorit kezét ezt is a val, is
mánap pedig kisló, hogy azt a kézsorítást
bizony el is hagyhatta volna.

Gr. Andrássy Gyula is talán teljes lelki
nyugalommal hajította tegnap párnára fejét,
mely a Federatiunea ma rábizonyítja, hogy az
a nyugalom csak színlét volt, s lelkiismeret-
tét csuira nehéz dolgok nyomják a közös kül-
ügyminister urnak, s az őszinte nyílt, egyenes
politika, melynek hívéül magát oly jó hang-
ulatú keltő első körlevélben vallotta, csak
ámítás volt s arra számíthat, hogy a könnyen-
hívetők jégre vigye s zavaival elrejtje gon-
dolatait — a nagy francia politikus mondása
szerint.

A Federatiunea ugyanis leleplezi a nagy
status-csinyt, hogy Bogathi, a hírhedt parló-
vag, kit a magyar kormány rendele-
tére a napokban Brassóban elfogtak s ha ki
nem is adták a romániai kormányának, de mint
gondos tettek alapos gyanuval által állót csend-
őrök felügyelete alatt kísérték Lugosra: nem
más, mint az egykori magyar kormány-
elnök, s most közös külügyért fizetett
kémje, ki ezeltől két évvel keletézés szor-
rinta terhelte pénzes levelet kapott Aradon a
ministerkolozsga peccsétje alatt. A magyar kor-
mány tehát látni való, mely alatomos rejte-
tetek után jár: szövetezik egy gyilkossággal vádolt
osa vargával s „a nemzet vérséjéértéket szerez-
tetéit félrebillő“ orjási öszszekkel (200 frt.)
hizlalja az árulás éhes fajzatjait.

Valóban, mily rettenetes corruptio! az
ország kormány-elnöke, a genleman gr. An-
drássy, a román nemzet fölött szarnokoskodó
kényuralom ily piszkos szövetezéseket köt! Az
ember igazán csodálkozik, hogyan is volt ké-
pes Andrássy grófot tisztességes embernek tar-
tani — ez mai napig!

A jó Federatiunea csak két jelentéke-
len körülményt felel el, midőn ez irtóztató
vadját szelnek bostájja.
Az elfogatási parancs vagy a magyar
kormánytól indul ki, vagy a romániai consul
és külügyrő közvetítésével érkezett az erdélyi
királyi biztoshoz. Ha már a mi kormányunk
csak a romániai kormány végrehajtójai szere-
pel az ügyben: oly bárgyunk tartja-e f a
bukuresti ministeriumot, hogy a saját maga
ellen fogadott és fizetett kémet éven az által
a kormány által fogassa el, a mely ellenében
az fizetné? S Andrássy grófot épen olyan
együgynek, hogy az ellene bizonyos „corpus
delicti“ t. önnagya segítsen kisékelni? Ha
pedig a mi kormányunk volt saját impulzus-
ból az elfogatás, vajon nincs-e annak is anyyi
esze, mint a Federatiuneának, hogy dobra ne
üsse saját turpiságát??

A Federatiunea válogathat ezekből a
kérdésekől könyve, kedre szerint. Mindkét es-
etelhez átengedjük neki — nagylelkűen.

A dolgban pedig az a legmulatságosabb,
hogy a kolozsvári magyarul iró román lap a
Magyar Polgár, vezérúzzikkal kanyarít a Fede-

ratuinea bámulatos éleselműségű és kétszer-ke-
tő-öttnél bizonyosabb közleményéből; nagy ke-
gyesen utánna veti ugyan, hogy ő nem hiszi
— de hátha mégis.—

Par nobile fraterum!
Szegény Andrássy! milyen kínos, a lel-
kiösméret furdultól zaklatott, egy éjszakája le-
het neki ma!

De jó legalább, hogy a Federatiunea és hű
szövetségese, minket kiábrándított sajtólatra-
méltó családszünköl, melyben magukat ed-
dig gr. Andrássy iránt ringaták!

Hibban, a korszak addig jár a kutra, míg
végén is eltörlik.

De ki is tette volna ezt föl gr. An-
drássyról?!

Országgyűlés.

Pest, január 16. 1872.

Elnök: Somssich Pál. Jegyzők: Széll
Kálmán, Jámor Pál.

Elnök benyújtja a Hajdukertület és Csá-
nádmege közönségeinek föliratát a kolozsvári
egyetem fölállítására tárgyában, továbbá Komá-
rommegyeinek föliratát a járársbíroság elhe-
lyezésére tárgyában.

Flugger Károly Beszterce vidéki kép-
viselő lemond képviselői állásáról. Az elnök
föhatalmaztatik az új választás elrendelésére.

Györffy Gyula a főrendeknek az ipar-
törvényjavaslatra tett módosításait a költség-
vetés tárgyalása után kéri napirendre tüzetni.
Ki fog tüzetni.

Még némi előzmények után következik
a napirend.

A pesti nemzeti zeneudék segély 5000
frt. a pénzügyi biztoshoz tórl.

Kautz Gyula, Justh József és Jan-
kovics Gyula felszólalása után a ház meg-
szavazza az előirányzott öszszeg.

A ministerium felügyelete által álló ösz-
szes egyházi és világi hatóságok név- és cím-
tárának szerkesztése és kiadására előirányzo-
tatott 3000 frt.

A ház megszavazza az előirányzott öszszeg.
Az országos képtár 1871. évi szükségle-
teire pótlóg előirányzatot 6479 frt. a bi-
zottság megszavaztatik.

Pulszky Ferenc indítványozza, hogy
az országos képtár részére a rézmetszet-gyűj-
temény kiegészítésére és néhány kép kijavítá-
sára 5000 frt szavazzassék meg.

Henszlmann Imre pártolja az in-
dítványt.

Az indítvány a pénzügyi biztoshoz
utasítatik.

Az országos sebészeti intézet számára át-
engedett meteorológiai és magnetikai műse-
rekre előirányzatot 1400 frt. a biztoshoz
megszavazza.

Az egyetemi épület terveinek készítésre
25.000 frt előirányzott öszszeg megszavazatik,
haszonlón a horvátországi kormány által fű-
zött halli hölgyalapítványi járulékok kiegyen-
lítésére 1890 frt.

Következik a rendkívüli fedezet: az Esz-
terházy-képtár megvételére Pestváros által föl-
ajánlott s 6 évi részletben fizetendő 60.000
frtból az 1872. évben esedékes második részlet
10.000 frt.

Ez öszszeg a fedezetbe fölvetéské s egy-
uttal elhatározatik, hogy a képtár neve ugyan
„országos Eszterházy-képtár“ lesz.
Bélyegzék tőrtől a fedezetbe a minis-
terium név- és cím-tárának eladása fejében
1400 forint.

Bobory Károly a következő indítványt
terjeszté elő:

Utasítatik a ministerium, hogy a feje-
delmi adományozástól függő ugynevezett, sine-
cura apátusok és a prépostságnak, nemkü-
lönben más megírult s megírtulendó egyházi
múltóságok és káptalani javadalmak jövedelme-
ből rendkívüli fedezetként alkotandó népmé-
nyelési alapról még éven töltszák által törvény-
javaslatot terjeszessen a ház elé.

Az indítvány a költségvetés befejezése
után előrendő tárgyak sorába vétetik fel.

Schwarcz Gyula a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Tekintve, hogy Magyarország jövője mindenképpől azon haladástól függ, melyet a közművelődésben tenni fog;

tekintve, hogy a közművelődésben a kor igényeivel lépést tartani hazánk képes nem leendő, míg kellő képzettségű s kellő számú tanterőkkel nem rendelkezhetik, kellő képzettségű tanterők azonban kellő számmal tanári, tanítói pályára nem fognak vállalkozni mindaddig, míg hazánkban a tanárok, tanítók oly sanyaru anyagi helyzetre maradnak kárhoztatva, mint a minő sanyaru anyagi helyzettel, kevés kivétellel összes tanáraink, tanítóink jelenleg küzdeni kénytelenek: utasítsa a ház a vallás- és közoktatásügyi minisztert, miszerint a jövő évi költségvetési előirányzat tárgyalásánál egyetemünk, jogakademiáink, gymnasiumaink, reáltanodáink összes tanárai számára oly évdíjakat és nyugdíjakat hozzon javaslatba, a melyek a tanári személyzet méltányos igényeinek lehetőleg megfelelnek, a tanító-képezdék, polgári tanodák, felsőbb népiskolák, községi népiskolák összes tanító személyzete fizetésének és nyugdíjának korszerű fölemeléséről pedig akként gondoskodjék, hogy az 1868. 38-ik t.-cikk ide vonatkozó §§-ainak módosításáról törvényjavaslatot nyújtván a ház elé, e fölemelt fizetési minimumok, mint elégedhetlen feltét az 1868. évi 38-ik t.-cikkben a felekezeti tanodákat illetőleg fölállítottak közé is fölvétethessenek.

Ki fog nyomtatni.

Babes Vincze a következő indítványt teszi: „Mondja ki a t. ház azon óhaját, hogy a közoktatásügyi miniszter az 1868. 44. t. cz. 17. szakaszához képest, az állami köznevelő tanodák nem magyar ajku hallgatóinak saját nyelvükön való oktatásukról mielőbb gondoskodjék.”

Pauler Tivadar: A mi e házban a közoktatás előmozdítására történik, az az ország minden fiának érdekében történik, s az állam által alapított iskolában bármely ajku gyermek oktatását nyerhet és nyer is. A mi a tannyelvet illeti, utasítás van adva, hogy a tanítás a magyar nyelv mellett az illető vidék nemzetiségéhez képest az ottan uralkodó nyelven is történjék. Ennélfogva a mit tenni kellett, nagyresztben megtörtént, s így a határozati javaslat szükségét nem látja

Irányi Dániel nem pártolja az indítványt, mert ha törvénysértés van, adatokkal föllephet a kormány ellen, s akkor bizonyára meg fogja róni a képviselőház a minisztert. — Hasonló értelemben szól Ivánka Imre is.

Babes Vincze visszavonja indítványát. Következik Lónyai Menyhért gr. indítványa a Nákó-ház megvétele tárgyában.

Lónyai Menyhért gr. a költségvetés mielőbbi befejezését kívánja, s így indítványának tárgyalását a költségvetés teljes befejezése után kívánja napirendre tűzteni. Hasonlóan szól P. Szathmáry Károly is a közönyvtárak tárgyában tett indítványra nézve.

Következik a honvédelmi miniszterium költségvetése.

Harkányi Frigyes pénzügyi bizottsági elnök átalánosságban azon törlésekkel együtt, melyet a pénzügyi bizottság e tekintetben indítványozott, a honvédelmi költségvetést elfogadás végett ajánlja.

Tisza Kálmán megszavazza a miniszterium költségvetését, mert csakis két esetet tud képzelni, midőn a honvédelmi miniszterium budgetjét, vagy egészben megtagadná, vagy a tétel-leszállítását követelné.

Az egyik eset lenne az — a mi úgy hiszi, soha sem fog bekövetkezni — ha meg kellene győződnie róla, hogy a honvédségi intézmény, úgy a mint kezeltetik, az ország érdekeinek s céljainak egyáltalában meg nem felel. A másik eshetőség, ha meg kellene győződnie, hogy fizikai lehetetlenség állott elő arra, hogy az ország a költségeket megbirja.

Ma egyik eset sem áll, s reményli, hogy azon a honvédségen kívül álló hiányok, melyek miatt ma még nem felelhet meg a célnak, nem sokára el fognak hátrítani. Azonban hosszabb indoklás után indítványt nyújt be, mely így szól:

„Miután Magyarország önállósága és biztonsága okvetlenül igényli, hogy kizárólag saját törvényhozásának és kormányának rendelkezése alatt álló kellő számú és egy hadsereg minden kellékeivel felruházott hadserege legyen; miután ez egyedül a honvédség útján, még ha kellőleg fölserkentetik is, teljesen el nem érhető; miután végre az ország pénzügyi helyzete is alig engedné meg, hogy a tudva levő nagy összegeknek a közös hadsereg részére megfizetésén fölül állítsa elő mindazt, mi a honvédségnek egy hadsereg minden kellékeivel fölserelésére szükséges volna: indítványozom, hogy midőn a t. képviselő-ház megszavazza a honvédelmi miniszterium költségvetését, egyúttal utasítsa oda a miniszteriumot, hogy fontolóra vévén a főntebb elmondottakat és tekintettel azokra, minél előbb véleményes jelentést tegyen a ház asztalára aziránt, minődon eszközöltesék az, hogy az országnak kellő számú, egy hadsereg minden kellékeivel fölruházott és kizárólag saját törvényhozásának és kormányának rendelkezése alatt álló hadereje legyen a nélkül, hogy e miatt anyagi tekintetben túlterheltesék.”

Szűllő Géza több megjegyzés után elfogadja a költségvetést.

Várady Gábor elfogadja részletes tárgyalásul a költségvetést, mert ez egy fokkal közelebb hozza a célt, s ez ösztönzi arra is, hogy Tisza Kálmán határozati javaslatát pártolja. Ezután áttérve a miniszterium működésére, kijelenti, hogy nem találkozik mindennél kedvező eredményvel; fölhozza a tisztai és altisztképző iskolákat a hadsapatoknál, s a haditanfolyamot az egyetemen, hol az ifjuság buzgalma és érdeklődése nem igen mutatkozik, mit annak tulajdonit, hogy a kormány nem volt elég szerencsés mindenik tanár megválasztásánál, s továbbá a kormány nem nagy érdeket mutatott e tanfolyam iránt. Sürgeti a Ludoviceum fölállítását, mert a központban nem igen kitűnő az oktatás, s korholja azon feltűnő késedelmezést, mely a katonai törvénykezési eljárás körül történik. Ezek után fölhozza, hogy maga és elvtársai nevében egy határozati javaslatot nyújt be az 1848—49-ki rokkant honvédek, valamint az elesettek és azóta elhunytak özvegyei nyugdíjazása és segélyezése tárgyában, ily alakban:

„Tekintve, hogy a közös hadsereg 1872. évi költségvetésében ellátási cím alatt rokkantak és nyugdíjasok részére 10 millió forintot

nai igazgatás által katonai elvek szerinti kormányoztatása, alkotmányunk részenkénti eltörlesztés, vagy gyengítését foglalja nyilván magában.”

Felfedezik tehát „mindezeknél fogva 3 felsegének, hogy ámbár nem férhet kétség ahhoz, miként ő felsége szülő anyja, ezen intézet felállítását csupa jó czélból rendelte el, valamint ahoz is, hogy az ennek kivételében véghezment hallatlan törvénytelenések nemcsak az ő felsége akaratjából nem történtek, sőt azok magok valóságok szerint, soha tudtára sem juthattak, — mivel mindazonáltal azon sérelem, mely ez által a székely nemzetén esett, soha egy jó hazafinak is fájdalom nélkül eszébe nem jöhet, és az ily közkeserveket megörökítő emlékeket, nem fenn tartani és ujitani (a mi a székelyi katonaság folytonos léteztével történik) hanem mentől előbb elenyésztetni és feledékenység tengerébe meríteni azon tekintet javalja, mely szerint századok által igazolt elv az, hogy csak közbizodalom teszen egy kormányt erőssé, tekintélyessé és állandóvá, ezt meggondolva, valamint eddigi fenállását a székelyi katonaságnak nem csak a leg törvényellenesebb, de a lepoliticitlanabb kormányi cselekvésnek, szintugy annak haladéknélküli eltörlesztését, törvény, következettség és igazság által parancsolt dolognak kell tartanunk.”

A kormányzék azonban ez alkalommal sem mulatthatta ellenvéleményének kinyilatkoztatását: a kormányzék ugyanis ragaszkodott az udvar egy leiratához, mely azt kíván-

meghaladó összeg állapított meg, a nélkül, hogy ennek megfelelőleg az 1848-49-ki önvédelmi harczban résztvevő honvédekről hasonló gondoskodás történt volna; — tekintve, hogy azok, kik az említett önvédelmi harczban házáknak ellen fogtak fegyvert, nyugdíjak és más ellátásban is részesítettek, míg a haza védelmében részt vett honvédseregnek nemcsak főtisztjei nem részesítettek nyugdíjazásban, hanem még rokkant és keresétképtelen honvédek ellátására sincs valamely összeg a költségvetésben előirányozva, ezek továbbra is csak a magánuton való segélyezésre lévén utalva: mondja ki a ház, hogy az 1848 49-ik évi rokkant és keresétképtelen honvédekről való nyugdíjazására, a kiknek házassága az 1848. és 49. évi önvédelmi harcz befejezése előtt keletkezett, ugyszintén az említett időben kötött házasságból született kiskoru árvák gyámoztatása érdekében ezennel 400,000 forint ajánlatik meg, utasítatván a honvédelmi minisztert, hogy ezen nyugdíjazásra, általában az ellátásra vonatkozó törvényjavaslatát a képviselőházhoz késedelem nélkül terjessze be.

Éber Nándor az elszállásolás rendezését sürgeti, mert ezt indokolják több katonai tekintetek is.

Áttérve Tisza Kálmán határozati javaslatára, kijelenti, hogy nincs vele egyenértékben, noha közelebb áll hozzá, mint volt máskor e kérdésben. A véderőről szóló törvény 10 évig kötelező s addig nem tartja csélszerűnek e törvény megváltoztatásának megpendítését. Hisz Ausztriában a hadseregnek épen az volt hátránya, hogy mindig experimentáltak. Most alig 4 éve hozott meg a véderőtörvény, s ime már új rendszert akarunk ismét életbe léptetni: ez nem czélszerű, de hátrányos. Ezért nem járul a határozati javaslatához.

Ivánka Imre pártolja Tisza indítványát, mert ez nem zavarja meg a véderőtörvényt, mely inkább ujjonozási rendszer, s korántsem rendelkezik a felett, hogy a hadsereg belső beosztása és kiképzetése mily modorban rendeztesse el. Azon óhaját fejezi ki, hogy a honvédelmi miniszterium birtokában legyen a táborok azon legnagyobb mérvű térképeinek. A honvéd tisztok kiművelésére nézve nem tartja elég helyesnek, hogy a szabadsággolt állományban levő tisztok részére hét hónapi iskolázás van előirányozva, a többiekre nézve pedig tíz hó. A Ludoviceum fölállításához több reményt köt, mint Várady, s itt helyén tartja felemlíteni, hogy igen nagy súlyt fektet arra is, ki lesz a Ludoviceum igazgatója.

Nagy súlyt fektet arra is, hogy a honvédségben létező tisztok között akár a 48-ki honvédségből lett legyen az átlépés, akár a sorkatonaságból, semminemű tekintetben, se az előléptetésre, se a rendes szolgálattételre, se a nyugdíjra az évi előnyökre nézve semminemű különbség ne legyen. A politikai esélyesség is ezt parancsolja.

Pártolja Tisza és Várady határozati javaslatát, valamint Simonyi Lajos is.

Bujanovics Sándor felel Ivánka Imre néhány állítására, ő ugyanis igen kedélyes színen tüntette fel azon viszonyt, mely a magyar delegáció és a közös hadügyminiszterium közt fönáll. Azt mondá beszéde folyamában, hogy ha tesz is a magyar delegáció egy-egy szerény

ta, hogy a határőrség ügye a seregredezék ügyével együtt szabályoztassék, s így azt kívánta, hogy a jelen felirat elmaradjon. Ezzel szemben a rendek kijelentették, hogy a székelységnek a fennálló seregredezékkel egyenlő szabályozását, annak sem ősi szabadsága nem engedi, sem törvényes kötelességei nem kívánják, mert e kötelességek a fennálló katonasággal sem béke, sem háboru idején sohasem voltak azonosok.

A határőrség ügye után a bizottságnak a „partiumot illető munkálatait vették tárgyalás alá a rendek. Ha volt ügy a meghasonlásra és egyenetlenségre Erdély és a testvérhon között, úgy ez volt az. Még Mária Theresia idejében törvényt alkottak a magyarhoni rendek, Kraszna, Közép-szolnok, Zarándmegye, Kővár-vidékének Magyarhonhoz esatoltatására. E törvényben azonban ki volt fejezve, hogy a visszacsatolás az erdélyiek meghallgatásával fog megtörténni. De Erdélyben 1791-ben a honatyák e tett ellen tiltakoztak s így az egyesítés is elmaradt a magyar rendek több rendű felirata daczára. A magyarhoni 1832-36-ki hongyülés ujjlag törvényt alkotott ez irányban, e törvényeket most az udvar leküldte az erdélyi hongyülésre; feleletül erre a bizottság egy igen terjedelmes munkálatot nyújtott be a háznak, melyet aztán a hongyülés feliratképen az udvarhoz küldött. Nem idézzük itt a nagy adathalmazt, melylyel Erdély jogát bizonyította a részekhez, sem az ellene szóló magyarhoni adatokat; annyi a feliratokból napfény tisztaságban áll, hogy mindkét fél történelmi

levonást a közös hadsereg némely tételénél, azt talán csak a jó egyetértés kedvéért... a lajtántuli delegáció irányában teszi. Ezt a megjegyzést, ezt az észrevételt bárhonnán inkább, mint Ivánka Imre szájából várta volna.

Mert ha figyelemmel kísérté a delegáció tárgyalásait, meggyőződhetett volna, hogy mindazon kiadási többlet, melyet a magyar delegáció megszavazott és fön is tartott a lajtántuli delegáció irányában, mind azon czél elérésére vezetnek, melyet képviselő maga kitűzött, t. i. a magyar ezredeknek kiegészítő kerületeikbe való visszaállítására, a kerületi divízióknak felállítására, egy 4-dik magyar uj tüzérezred felállítására és a hadseregnek hátultöltő fegyverrel való ellátására. Ehez járul még a ruházati készlet kiegészítése.

Kénytelen még a félreértések kikerülése végett kijelenteni, hogy a területi divíziók felállításának első lépése történt meg csak eddig.

A magyar ezredeknek hadkiegészítő kerületeikbe való elhelyezése, a területi divízióknak kellő műszaki csapatokkal való ellátása, a parancsnokságok felállítására, csak ez történt meg eddig. Hogy nagymérvű raktárak és laktanyák felállítása is szükséges, azt megengedi; ennek költségei is jönni fognak.

Előszámlálja a hazaszállítás azon mérvét, mely már megtörtént. A 41 magyar gyalog serezed közül az országban van eddig — és ez az arány legsötétebb oldala — 22. Azonban Magyarországon összesen el van helyezve 23 gyalog ezred és így nem magyar ezred Magyarország területén csak egy van. A magyar és horvátországi lovasság 16 ezrede közül Magyarországon van 12 huszár- és 2 disídás horvát ezred, összesen 14. Nem Magyarországon van két. A három magyar tüzérezred mind Magyarországon van elhelyezve, és épen azon 4-ik tüzérezred is, melynek fölállításra a két delegáció közt a legélénkebb vita tárgyat képezte, fölállitattik Temesvárott és magyar tüzérezred leendő.

A magyar műszaki csapatok eddigéig igen kis számban voltak, ha emlékezete nem csal, a két műszaki ezrednél összesen 2 század magyar, a műszaki csapatokba is a magyar korona területén besorozott ujjonozokból aránylagos rész soroztassék be.

Ha ma a magyar hadcsapatok elhelyezését tekintjük, nagy hiányt látunk abban, hogy 41 gyalog ezred közül csak 22 van az országban, míg 19 künn van, de ennek oka az elhelyezés nehézségében fekszik. Ezen 22 gyalog ezred által, mely Magyarországon jelenleg el van helyezve, már is annyira terhelve éri magát elhelyezés dolgában az ország, hogy még 21 ezredet behozni addig, míg laktanyarendszer által nem segítünk a dolgon, alig volna tanácsos és kívánatos.

A lovasság tekintetében már azt merné állítani, hogy az elhelyezés megfelel a kívánalmaknak, mert azt, hogy 2 huszárezred közül egyik Bécsben 6 felsegének székvárosában, a másik Prágában legyen elhelyezve, senki sem fogja talán nagy bűnül fölroni. A többi lovasezred Magyarországon van elhelyezve és benn vannak még más idegen lovasezredek tekintettel arra, hogy Magyarországon a lovasezredek elhelyezésének olesó volta azt financiaális szempontból kívánatosá teszi.

jogra alapította követelését, s mindkét fél világos és döntő érveket hoz fel joga mellett. S minthogy mindkét rész hozott megállható érveket fel, már csak ezért is jogtalan volt a magyarhoni legujjabb követelés, hogy Erdély meghallgatása nélkül szakittassanak el tőle a részek, de jogtalan volt azért is, mert e meggyék tényleg Erdély hongyülésén önszántukból képviselve voltak, sőt mi több e megyék némelyike az elszakítást ellenezte. Közép-szolnok követe beszédében így nyilatkozott: „Küldőim ohajtják továbbra is az erdélyi nagy fejedelemség kebelében és szárnyai alatt való maradhatóságukat, mint a melylyel már 300 évek az idők viszontagságaihoz képest jót rosszat együtt hordoztak, a fejedelemség alkotásában kezett fogva sikeres iparral együtt dolgoztak, hadfolytatásba, törvényhozásba befolyással voltak, egy szóval alkotmányt magoknak Erdélylyel együtt alkottak, Erdélytől, mint felebb is említett, elszakadni teljességgel nem kívánnak, sőt szoros kötelességemmel tették, hogy az egyesületi hit nyomán szólítsam fel a t. Karokat és Rendekeket ily törvényeken alapult óhajások védelmére, s egyszersmind felseges fejedelmünk előtt annak kieszközölésére, miszerint annyi sok törvényes és diplomatiai adatokon gyökerezett erdélyi nagy fejedelemséggel egy kapcsolatban állások iránt már valahára öket méltóztasson ő felsége örökre megnyugtátni és biztosítani.”

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.

(Folytatás.)

„Hazánk alkotmánya — mond a felirat — három nemzet képviseleti szerkezetébe befolyással bíró személyek törvényes szabadságán alapulván, nem lehet tagadnunk, hogy valamint egyéb, hazánk minden képviselői joggal bíró rendeknek, a székelyi katonasággal egyenlő kötelezettség alá esése nem lenne egyéb, mint alkotmányunknak merő megszünése, mert a ki magaviselgetére, hollétére, táralkodására, öltözetére, egy szóval legapróságosabb házi körülményeire nézve, szintugy a társas élet legérdekesebb kapcsaiból folyó intézkedéseinek kivételére, p. o. gyermekei neveltetésére, leányai férjhez adására nézve stb. a legszorosabb függés, fenyték, sőt testi büntetés alatt van, nem merheti oly dologban, mely tisztneik, kik nagyobb részt külföldiek lévén, a dolgok bel-földi oldalát megértetni is alig képesek, más-ként látszik jónak, véleményét szabadon kimondani, szintugy hazánk képviseleti szerkezetében befolyó egyik nemzet egyrészesének ily szoros kötelezettsége s hazánkon kívüli kato-

Ezek után kijelenti, hogy a honvédelmi minister költségvetését elfogadja.

Irányi Dániel védi a szélső bal azon álláspontját, hogy nem szavaz meg semmit a közös hadsereg és honvédségre.

Mocsáry Lajos nem osztja Éber Nándor azon nézetét, hogy kaszárnyák szükségletnek a hadsereg moralitásának és a testületi szellem fejlesztésére, mert a jó katonától csak hazaszeretetet és lelkesültséget kíván.

Ezután Hollán Ernő akart még szólni, miután azonban az idő nagyon előhaladt, a tárgyalás elhalasztatott.

Ülés vége fél 3 órakor.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 19.

(S.) Németországban s illetőleg Poroszországban a politikai érdekeltség központját a válság képezi, mely a közoktatási miniszter-tárczát érte. Mühlér ur, az eddigi közoktatási miniszter visszalépése bevezetett ténynek tekinthető. Utódja valószínűleg Falk igazságügyi főtanácsos lesz.

A „Deutsche Reichskorrespondenz“ Falkról így ír:

„Ezen kinevezés szabadelvű körökben nagy megnyugtatót fog előidézni. Dr. Falk szövetségi biztos minőségében nemcsak a kitűnő jogásznévre tett szert, hanem azon képviselők szeretetét s becsülését, kik vele érintkezésbe jöttek, teljes mérvben kiérdemelte.“

Falk sziléziai származása. Az új cultus-ministerhez nagy reményeket fűznek, hogy előde hibáit helyre fogja tenni. Sok dolga lesz vele, mert ez egész Angias istálló.

A porosz kereskedelmi miniszter: Itzenplitz visszalépéséről is vannak híreink. Ezen híreknek alapot kölcsönöz azon körülmény, hogy Itzenplitz Bismarck utóbbi parlamenti dinner-jén meg nem jelent.

A francia nemzetgyűlés hétfői (15-ki) ülésében az új kereskedelmi politika, képezte élénk discussió tárgyát. Decazer képviselő cáfolgatta Thiersnek szombaton (jan. 13.) tartott beszédjét s azt az aggodalmát fejezte ki, hogy a kormány commercialis politikája folytán a kereskedelmi szerződések fel fognak mondatni. Thiers azt válaszolja, hogy a kereskedelmi szerződéseket át lehet alakítani a nélkül, hogy ez által politikai összeütközés, vagy tarifaharc keletkezne oly országok közt, melyek arra vannak utalva, hogy egymással barátságban maradjanak. — „A külfatalmak“ — ugymond — „jól tudják, hogy eljárásunk nem azon óhajts által vezéreltetik, miszerint számukra megbotránkoztatást készítsünk, hanem azon szükség által, hogy magunk számára a legnékülözhetlenebb segélyforrásokat megszerezzük — Erre Thiers az általános vita bezárását kívánja. A gyűlés elhatározza, hogy az általános vita másnap folytattni fog.

Dél-franciaország összes kereskedelmi bűrzéin tökéletes üzletpangás uralkodik. Ennek oka a nemzetgyűlés által a nyers anyagok megadóztatása iránt hozandó határozat iránti bizonytalanság.

Egy porosz Lunnevilleben meggyilkolt egy francia rendőrt; e tetteért erősen nyomozzák.

A 84 millió részletnek megtörtént lefizetése alkalmából a pénzügyminiszter gr. Armin német követnek azon javaslatot tette, hogy még e hó 25-ke előtt további 650 milliót hajlandó lefizetni, melyet csak május végeig kellene letenni, — de azon feltétellel, hogy két departementet azonnal hagyjanak oda a németek. Armin ezen javaslatot ad referendum vette.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 19. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: jan. 19. 11 ó. — p. d. e.

A zágrábi hírek igen leverők; a nemzeti párt tagjai irásban kötelezték magokat, hogy kormányhivatalt a párt engedélye nélkül el nem fogadnak. Az izgalom a Bécsben levő értekezleti tagok ellen roppant nagy, a szélsők kerülve uralomra. A mai ülésben valószínűleg az országgyűlés feloszlatatik. Beust állítólag végleg kilép az államszolgálatból.

Thiers a párisi bankárokkal három milliárd jövedékjegy kibocsátásáról alkudozik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 19-én

— A „Népnevelők lapja“ a népnevelők pesti egyletének ügyesen szerkesztett közlönye második számában a következő levelet

olvassuk: Kolozsvárt, 1872. jan. 6. Tekintetes Aigner Lajos könyvkiadó urnak Pesten. Uraságod által egyletünk könyvtára részére ajánldokott 20 db. könyv a könyvtári bizottság által mai napon tartott választmányi gyűlésünkben bemutatván, sietünk Önök becses adományáért köszönetünket az egylet nevében kifejezni, addig is, míg alkalmunk leend a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentésünkben áldozatkészségét nyilvánossá tenni, s az egyletnek hálája kifejezésére alkalmat szolgáltatni.

— Egyidejűleg — hivatkozva az elnökséghez intézet becses levele egyik pontjára — sietünk uraságodat mai ülésünk következő határozatáról értesíteni. Egyletünknek alapszabályilag kijelölt egyik célja oly szaklapot adni ki, mely kiválóan az erdélyi részek népoktatási érdekeit képviselendi. Azonban addig is, míg ezen szaklap megindítását a körülmények lehetővé teendik, szükségesnek találunk hazai nevelés-oktatási szaklapjaink egyikét egyletünk hivatalos közlönyül megnevezni, oly célból, hogy abban választmányunknak a nyilvánosság elé tartozó intézkedései közgyűléseink és a körök értekezleteinek működései, valamint egyletünk tevékenységének egyéb eredményei kellő rövidséggel közölhetnének. Ezen célra a hazai szaklapok közül egyhangú határozattal az Ön kiadásában megjelenő „Népnevelők lapját“ jelöltük ki s fölkérjük uraságodat, hogy ezen határozatból kifolyó kérelmünket a lap t. szerkesztőségével is közölje s azzal egyetértőleg óhajtsunk tárgyában mielőbb nyilatkozni sziveskedjék. Kedvező válasz esetén az elnök-ég azonnal fölhívandja egyletünk köreit a „Népnevelők lapja“-nak, mint egyletünk hivatalos közlönyének megrendelésére. Indali Péter, egyleti elnök. Szabó Endre, egyleti titkár. Mire a nevezett lap szerkesztője im e megjegyzést teszi: „A „Népnevelők lapja“-nak szerkesztősége, a Kolozs doboka-megyei tankerületi néptanítók egyletének választmánya által kifejezett bizalmát azon kijelentéssel veszi tudomásul, hogy ez ügyben legközelebb intézkedni kötelességének ismeri, s addig is, míg az ügyet befejeznék, nevezett egylet értesítéseit és határozatait lapunk hasábjain különös figyelemben fogja részesíteni. Fogadják erdélyi lelkes társaink testvéries üdvözlőinket szívesen!“ Magunk is czélszerűbbnek tartjuk, ha tankerületünk néptanítói egylete egyelőre megelégszik egy már meglevő közlöny által való képviseltetésével s rendelkezése alatt álló anyagi erejét egészen az egylet megizmosítására fordítja. A választott közlöny úgy is minden tekintetben megfelel a célznak.

— Az igazságügyér a nagy-enyedi és abrudbányai törvényszékekhez a gyulafehérvári kir. ügyészt; a fogarasihoz a brassói, a kézdivásárhelyihez a sepi-szent-györgyi; a gyergyó-szent-miklósihoz a csik-szeredait; a naszódihoz a besztarceit és a medgyesi törvényszékhez a segessvári kir. ügyészt rendelte az 1871. XXXIII. t. czikk 9. §-a alapján.

Pál Károly ur az örüllai-boldogfalvi tűzkárosult lelkésznek 2 firtot küldött szerkesztőségünkhöz. Kézhezjuttattuk a korábbi ugyane célra gyűlt 10 firttal együtt.

— Simon Elek a K. K. tegnapi számában hosszabb nyílt levelet intéz Dr. Fischer Lajoshoz az általunk is említett egyezkedési ügyben, s bizonyítja, hogy (A-a) helyesen reteralt ama lapban vicceskedés felől.

— Grimm Vince hajdani pesti műáros, ki az első Kossuth bankjegyet rajzolta, a napokban halt meg Pesten. Grimm 1849-ben Törökországba menekült, hol az izlamra tért. Nem rég haza jött — meghalni. Nyugodjék csöndesen!

— Pál Károly, a nagy-enyedi ev. ref. collegium vingárdi gazdatisztja, a legnagyobb veszteség fájdalomának érzetével jeleni a távollevő rokonok, barátok és ismerősöknek, hogy neje, Bod Mária élete 44-dik, boldog házasságuk 20-ik évében f. é. január 7-én Vingárdon meghalt. E váratlan csapás az özvegyiségre jutott férj mellett hat árva gyermeket tesz vigasztalhatatlanná. Béke poraira az elhunynak!

— A Tigodnik Polski szerkesztősége e sorok közreadására kért föl bennünket: „A Magyar- és Erdélyhőnban lakó összes lengyelek saját érdekükben fölkéretnek, hogy lehetőleg pontos lakezimeiket a „Tygodnik polski“ című lengyel hetilap szerkesztőségének Pesten, Posner-féle könyv-nyomda, minél előbb beküldjék.“

— Rómában a mult vasárnap halt meg a máltai rend nagy mestere, herczeg Borgia Sándor, 88 éves korában.

— Herczeg Metternich és családja közelebb elhagyá végképen Páris.

— Hyacinth atya visszament Romába, résztveendő egy ó katolikus lap megindításában.

— Ö Felsége gr. Ludolf Manót követi és meghatalmazott ministeri minőségben, rendkívüli küldetéssel a magas portánál, meghiteltetve.

— Ö Felsége báró Holzgethant közös pénzügyministerré nevezte ki s kitűnő szolgálatai elismerésül a vaskorona-rend első osztályát díjmentesen adományozta neki.

— József főherczeg ismét Budán van s elfoglalta lakosztályát, melyben egész télen át megmarad.

— Rossini özvegye legközelebb az egész zenevilágot élénken érdeklő pert indított Michotte belga zenész ellen, mivel férjének reá örökségképp hagyott roppant műbecscsel bíró bevégzetlen számos darabjait kijavítás végett bizta, mint a ki férjével benső barátságban állott volt. A párisi kettős ostrom alatt az özvegy a fővárosban levén, hosszú időn át nem hallott semmit Michotteről, később azonban megtudta, hogy ez férjének műveit sajátjai gyanánt adván ki, sétahangversenyeket tart velők Belgiumban. Az özvegy most 50,000 frank kártérítést követel.

— A Szász Gerőné haláláról szóló gyászjelentés így hangzik: Szász Gerő — helybeli ref. pap és esperes — a maga — két gyermeke: a kis Margit, és alig nyolc hetűs fia; valamint ipja, helybeli polgár Pap József; sógora — államszéki számtiszt — Pap János és nője Theil Luise nevében, a megrázó csapás fájdalomával jelenti, hogy forrón szeretett nője, a háládatos leány és szerető testvér: Pap Anna, életének 27., boldog házasságának 3. évében, folyó hó 18-kán, reggeli egy negyed 5 órakor — hosszas szenvedés után — bevégzte ifju, egyszerű, s övéi által eléggé meg nem siratható nemes életét. Földi részei, folyó hó 20-kán, délután 3 órakor fognak, a kúlmagyarutezai 237. sz. papi szállásról — rövid halotti könyörgés után — az egy pár hét előtt elsrattott édes anyja porai mellé elhelyeztetni. Béke, béke és örök nyugalom az áldott porokon! Kolozsvárt, jan. 18. 1872.

— A kolozsmonostori gazdasági tanintézet növendékei által folyó hó 20-án rendezendő jótékony czélú tánczestélyre javában folynak az előkészületek s ezekből ítélve e vigalom egyike lesz az idény legszebb mulatásainak. A hír már is sok érdekes dolgot susog róla. A gazdasági növendékek díszes egyenruhája, a csinos tánczrend kettővel több ok, hogy városunk hölgyvilága közönyös ne maradjon e napon. Belépti jegyeket a meghívó levél előmutatása mellett naponta 9—12 és d. u. 3—6 óráig a Nemzeti szálloda 1. számú szobájában válthatni.

— A tűzoltó-egylet s a sétatér javára adandó tánczestély e hó 20-án fog megtartani, minél fogva azok, kik meghívókat még nem vettek kézhez, felkéretnek: legyenek szívesek e végett a kör helyiségében a rendező bizottmányhoz fordulni.

— A francia követség Berlinben a párisi főtérén levő palotáját még nem foglalta el, mivel a követség egyik messzelátó tagja azon nevezetes felfedezést tette, hogy a palota tetőzetén függő szélkakas porosz uhlanust ábrázol. Ha elgondoljuk, mily nevezetes szerepet vittek a porosz uhlanusok a legközelebbi francia hadjáratban: úgy ez élel megerdemli, hogy a világtörténet lapjaira jegyeztessék.

— Grillparcer születésnapjáról Bajorország költői kedélyű királya lelkes távirati üdvözléssel emlékezett meg.

— Bécsi lapok szerint Rothschildék egy pesti takarékpénztárral egyesülten Pesten új földhitel intézetet alapítvának létesíteni; melynek alaptőkéje 15 millió firt. lenne.

— A Sz.-Régen vidéki Magyar kasinó-egylet e folyó hó 30-án Sz.-Régenben t. Vermescher György ur ujan épített házában táncz-vigalmat rendez.

(S.) Törvények és törvénytudók. Történt vala pedig Magyarországon anno Dni 1872., hogy dec. 31-én publikáltatik vala egy diaetalis articulussal arra való nézve, hogy a védjő Felsége által az ország hű főrendei és képviselői beleegyezésének utánna több más dolgokkal egyetemben eltöröltetnek, a mely törvény a hivatalos lapban annak rende és módja szerint meg is jelent vala. Történt vala azonban, hogy a septemviralis tábla, különösen pedig a judex curiae nem olvasná meg az új articulus, mivelhogy el levén foglalva ó excellentiák az igazság legfőbb kiszolgáltatásával, miért is az homagiumot az új törvény publicálása után is megítélték. Minekutána pedig ebben a dologban egy pesti redactor figyelmeztette volna a nagyméltóságu septemvir urakat, a bírák csodálkoznak és mondogatják vala, hogy miért nem figyelmelmzetteti őket az igazságügyminiszter a törvényváltozásokra. Ebben az egész historiában az a legszebb, hogy szóról-szóra megtörtént.

(S.) Színház. Tegnapi Vizváriné-Krecsányi Sarolta asszony vendégfőllépteül „Szép Helena“ került ismét elő; és pedig meglehetősen üres ház előtt. Nem is csoda: két bérletszűnet arrangirozása egymástán olyan eljárás, mely első sorban az igazgató finansziális érdekeit sérti meg a legérzékenyebben, nem is tekintve, hogy a bérlelőkkel szemben sem a legloyalisabb eljárás. Egyébiránt meglehet az igazgató ur tegnap arra a jóhirre és illetőleg annak a hatására számított, mely a vendégművésznőt megelőzte. De biz ő is meg azok is csalódtak, a kik a Fama nagyságának előleges hitelt adtak. Vizvárinét, ha a jelenvolt férfi-publicumra tett benyomás operette-művészetének megité-

lésére zsinórmértékül szolgálhatna, kitűnő jelenségnek kellene tartanunk: szép alak, mely első megjelenésével elbájolólag hat a nézőre, finom, élettéljes játék, mely nála mint operette-énekesnőnél kétszeres érdem, elegans toilette, mely a szerep hatásos oldalait előnyesen tudja kihasználni: mindez nagyon is alkalmas a prima vista hódításokat tenni. De ha mint énekesnőt és pedig ha csak mint operette-énekesnőt is tekintjük: alig képes kielégíteni a kevésbbé magyar igényeket is; képzettség ugyan tagadhatlan s a biztosság és könnyedség sem vitatható el énekekben; de felső hangjaiban alig akad egy-egy tiszta s általában fenn szakadatlan tremoló lancolatából állanak dalai, ellenben alsóbb hangjai kellemesek és tiszták. Röviden: mint operette énekesnőt nem igen tartanók nagy nyereseménynek színházunk részére, habár mint operette-színésznőt, egy jobb énekesnő mellett, szívesen látnók is.

KÖZGAZDASÁG.

Értesítés.

F. évi májusi hó 1-től october 31-ig Lyonban nemzetközi kiállítás fog tartatni; hazánk számos ipar és nyestertermékei közül különösen a gabona és liszt termények lennének lehető nagy számmal képviseltethetők, miután ezen czikkeken Franciaország részéről jelentékeny kivitelre számíthatunk.

A bejelentések a magyar országos gazdasági egylet kebeléből, a m. ministerium felkérésére következtében alakított bizottmányhoz (Pesten Üllői-ut, köztelek) legkésőbb f. é. február 14-ig beküldendők.

A bejelentésben szabatosan körül kell írva lenni a kiállító nevének, állásának és lakhelyének, továbbá a kiállítandó tárgynak és a térnek, melyet az elfoglaland.

A térért következő árak vannak meghatározva:

A zárt helyiségekben 1 □ meter felületért 30 franc.

Az épület belsejében 1 □ meternyi fal felületért 10 franc.

Szabad ég alatt 1 □ metterért 15 franc.

1 □ meter felület 1 meternyi fal hosszúságra ad jogot, melyen a kiállító díj nélkül 2 meternyi magasságig emelkedhetik, ezen magasságon felül minden meternyi magasságért 10 frank fizetendő.

A kiállítási kertben kiállított kerti termények, úgy szintén a művészeti tárgyak díjmentesek.

Kiállítandó könyvekért kötetenként 5 franc fizetendő, mely árért a kiállítási bizottmány a szekrényt is szolgáltatja.

A bejelentő magát a bejelentés által kötelezi az általa igénybe vett térért járó díj lefizetésére.

A miről is az érdekeltek a nmlgu kir. ministerium f. hó 4-ről 13924-871 sz. a kelt leirata folytán ezennel értesittetnek.

A ker. és iparkamara
Kolozsvárt 1872 január 16-án.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 15-én 5¹/₂ Metalliquest 100 fr 62.90. Kamat —. 5¹/₂ Nemzeti kölcsön 100 firt. 72.90. 1860. Kölcsön 108.—. Bankrészvény 881. Hitelintézeti részvények 345. firt. 345.80. London 11 ft. st. 115.35. f 20 kr. Ezüst 114.—. Cs. kir. arany 5.48. Napoleondor 9.15¹/₁₀.

Urbéri kötvények: Magyarország 86.25. Temesi 78.—. Erdélyi 77.50. Horváthország 78.50

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegének névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, jan. 17-én.

Grosz János, kereskedő B.-Hunyadról. Mezei Gergely, birtokos Megyesről. Kovács Péter, birtokos Kolozsvárról. Holics Lauer, mérnök Stánából. Hincs János, magánzó M.-Vásárhelyről. Csató János, birtokos K.-Szt.-Királyról. Bakodi Lajos, birtokos Pestről. Hiri János, birtokos B.-Hunyadról. Harmath Lajos, birtokos M.-Ludasról. Mara István, birtokos M.-Vásárhelyről. Keintler József, erdősz Deésről. Málnásy Károly, magánzó S.-Szt.-Györgyről. Gajzágó Kristóf, birtokos Sz.-Ujvárról. Pap Gyula, ügynök N.-Enyedről. Pál, birtokos Szurdokról. Fodor Sándor, birtokos Pestről. Patáky Viktor, telekkönyvi hivatalnok Déváról. Kaszdy Dezső, birtokos Pestről. Winter Móricz, ügynök Bécsből. Nagy József, birtokos F.-Vinczről. Csegedy Ferencz, birtokos F.-Vinczről. Balla József, birtokos Pestről. b. Bánfi Dániel, birtokos F.-Vinczről.

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS.

Sz. 8. 1872.

(30)

(1—1)

Hirdetmény.

Kapcsolatban a múlt évi December 11-én 787 sz. a. özvegy Alsó Zsigmondné Jánosi Rózália hagyatéka tárgyában kelt hirdetmény tartalmával a hagyományos intézetek képviselői, s a végrendeleti örökösök értesítetnek, miszerint a f. **Január 29-re kitűzött kiegyezkedési tárgyalás akadály nélkül meg fog tartatni.**

Mocson, 1872-ik Január 17-én.

A kir. Járásbiróságtól.

NEM HIVATALOS.

(28)

(1—6)

Köhhurut (szamárhurut) és fojtóköh-betegeknek.

Biztos segély szamárhurut és fojtóköh ellen gyermekeknek, valamint torokgyík-, torok- és tüdőbetegek számára.



Balzsamos-növényi és ásványos Inhalatio-készülékek

beteges légzési szervek ellen **Koltsecharsch**
Frigyestől, gyógyszerész Bécs-Ujhelyen.

Észszerű gyógyítás gyógyszeres beszívás által szamárhurut és fojtóköh esetében gyermekeknek, valamint torokgyík, torok- és tüdőbajokban.

Készülék im fajlagos hatását számos kísérlet után a cs. kir. kórházban Bécsben, valamint bel- és külföldi orvosi tekintélyek elismerték és beküldött bizonyítványokkal tanúsították.

Árak: 1 Inhalatio-készülék

Balzsamos-növényi készülékek	húszszori	3 frt — kr.
Ásványos	beszívásra	— „ 90 kr.
Röpirat		— „ 30 kr.

Részleteket a beszívás észszerű használatáról **dr. Czuberka C.** röpirata tartalmaz, jelenleg másod-
orvos a bécsi cs. kir. kórházban.

Kapható Kolozsvárt: **Wolff J.** Brassóban: Jekelius. Pesten: Török J. Pozsonyban: Heinrici F.
urak gyógyszerésztárában.

Dombóvár, ápril 4-kén, 1871.

Tekintetes ur!

Ambar önnök inhalatio-készülékei használatát több mint 12 éves füládásos bajomban csak most kezdem használni, e készülékek csodás gyógyerejét még is akkora mérvben érzem, hogy indítatva vagyok önnök köszönetét mondani.
E mellett minden hasonló és egyéb bajon szenvedőknek ajánlom e készülékek használatát, s meg vagyok bízva felkérni Önt, hogy ismét két készüléket, két balzsamos és két ásványi készletet röpirattal együtt hozzáam küldeni sziveskedjék.
Ennek elvárásában ajánlom magam tisztelettel

ELSZÁSZÁR ENDRE, Dombóvártól.

BÁNYAI SÁMUEL

kolozsvári szöcs-mester,

ajánlja a szöcsmester-ég köréhez tartozó, minden névvel nevezhető

(356)

RUHA-RAKTÁRÁT.

(14—16)

Elfogad akár magán, akár postai uton minden szöcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legjutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Továbbá ajánlja kitűnő **Persianer Bánkban és Tür süvegeit.**

Lakása Kolozsvárt, bel-magyarutca 428 ház szám alatt.

Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 412 sz. alatt.

(12)

(4—4)

Czetz J. és Társa

divat Bazárjában

Kolozsvárt középütcza Folly-ház,

Tisztelettel tudatjuk, hogy az **idei farsangra** megérkeztek szép választékban

színes selyem bál köntös kelmék, fehér atlasz topánok, finum kesztyűk.

Minden színű tarlatának, selyemcsipkék, ékítő atlaszok, szalagok, rojtok, fehér marabó és finum tarlatán **Rüssök**

Kitűnő olcsó árak mellett.

(26)

(2—2)

Egy 1872. Szentgyörgy naptól kezdve kibérlendő, **főtisztáz lakásul irodahelyiségtől** használható 10—12 szobából álló lakosztály és egy tűzmentes raktár kerestetik. Az érdekelt háztulajdonos urak sziveskedjenek erre vonatkozó, írásbeli ajánlataikat Kolozsvárt bel királyutca 37 szám alatt az első emeleten, minél hamarabb benyújtani.

(23)

(2—*)

A szentlászlói uradalmi erdőgazgatóságnál több ezer darab 20—30 hüvelyknyi épületnek való **tölgy szálfá, és tizezer öl tűzifa,** nagyobb mennyiségben, mint szintén szálanként és ölenként is eladó. Értekezhetni ott helyett az igazgatósággal.

(29)

(1—*)

Megvásárol mindennemű
m. és osztr. állampapírt,
sorsjegyet,
arany, ezüst
pénznemeket,
és leszámítol
(escomptirt)
MINDENFÉLE
nyereményeket.

HUTFLESZ
KÁROLY
Kolozsvárt.

Ajánlja
dúsan ellátott
FÜSZER-TÁRÁT,
gőzliszteit;
valamint
kitűnő minőségű
faggyu gyertya- és
szappan-gyártmányait.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(350)

(8—20)

Az emberi nem százezrei köszönhetik szép hajukat
az egyes-egyedül létező
legjobb és legbiztosabb
hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami

a haj

növéseinek

előmozdítására

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfinnyesebb és legesodálatosabb sikerrel koronázott, és **ó cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József** Magyarország és Csehország királya s au z-



és fentartására.

trial császár stb. által 1865. évi nov. 18-kán **15.810—1892.** sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve császári királyi kizárólagos szabadalommal kitüntetett

Reseda-göndörítő-hajkenőcs



melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyei is teljhajzattá válnak, a szürke s vörös hajzat sötét-zinűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű koraképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra megátalja, s a hajnak természetes fényt ad, és **hullámszerűvé**

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azonkívül még fűdését is képezi a legfinomabb pipereasztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) **1 frt 50 kr.** postán küldve **1 frt 60 kr.**

Ismét-eladók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

illatszerész és több cs. k. szab. tulajdonosnál

Bécsben, **József város,** piaristautca, **14** szám saját házában.
a hova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvétel mellett a leggyorsabban teljesítenek.

Főraktár: **Kolozsvárt: Wolff János** gyógyszerésztárában és **Csapó Sándor** nagy Bazárjában, és **Schiesz Károly** gyógyszerésznél Balázsfalván.

NB. Valamint minden kiténő gyártmányánál, úgy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kéretik mindenkit, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s **Polt Károly** bécsi reseda-göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, figyeljen a fentebbi védjegyre.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt s általa minden könyvtárúsnál kapható:

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA
1872-dik szökő évre.

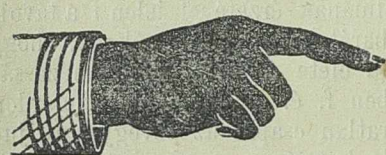
Szerkeszti K. PAPP MIKLÓS.

TARTALOM:

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A honvéd foglyok Szébenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Török professor fogsági naplója. Közli K. Papp Miklós. 3. Toma, román népballada. Közli Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben, Koós Ferencztől. 5. Ujabb adatok Lovassy László felségserzési pöréhez. Közli K. Papp Miklós. 6. Tökölönyé zászlója, elbeszélés Lukácsfytól. 7. Fehér Anna, népballada, közli Lukácsfy. 8. Mirabeau halála Louis Blanc-tól, fordította a száműzöttek lapjából a „L'Homme”-ból Tussai. 9. Széchy Mária levéltárából (1668). Közli Szilágyi Sándor. 10. Egy bál Mátyás királlyal. 11. Egy román népzévező naplója (1849-diki román népfelkelés történetéhez). Közli K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washingtonban (1852). 13. Szent-György helyettese Langbeintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbeszélés Jókai Mórtól. 15. Bölcshatal, Petrusz Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa, Orbán Balázstól. 17. Dalok Jankához, Sári Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kádicsfalvi malom Székely népballada. Közli Szöcs Mihály. 20. A gazdálkodás- és takarékoságról, Janet Pál után Sári Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sári Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali naptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esketés 1563-ból, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznosról és a becsületről, Janet Pál után, Sári Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A csendestengeri vasut pálya. 30. A zsidók manája. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gyárak felállításá. 33. A sajtókészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékról. 35. A méter-mérték és súlyrendszer. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirat. 38. Posta. 39. Vasuti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Teljes tiszti ezimtár a legújabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti ezimtárral 1 frt 30 kr.

Czimtár nélkül 1 frt.



Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal, a kolozsvári levélpósta indulása s érkezése, távirat, kamat-számítás és árendát mutató táblákkal.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. postán küldve 35 kr.

Közhasznú
Erdélyi Képes Naptár
1872-dik szökő évre.

Ára 26 kr.

Gazdasági zseb-naptár
1872-re.

12 dik évfolyam.

Szerkesztő Kodolányi Antal. Ára 2 frt.